

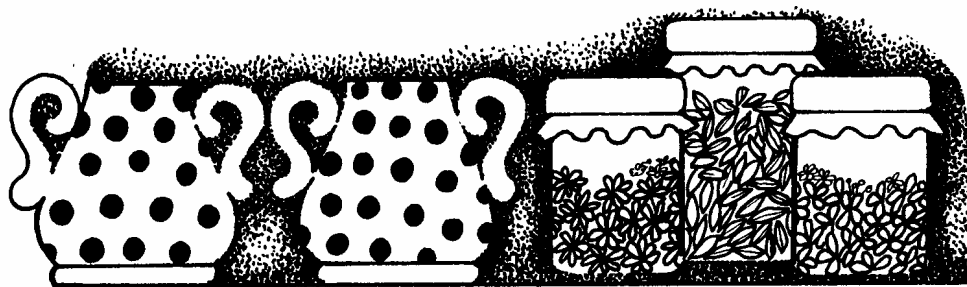

Výber prác žiakov zo súťaže

Liečivé rastliny v ľudovej slovesnosti

6. ročník

školský rok 2000/2001

Bratislava
2001

Predslov

Postupová súťaž Liečivé rastliny v ľudovej slovesnosti vznikla pred šiestimi rokmi ako súťaž korešpondenčného charakteru. Cieľom súťaže je spoznávanie slovesných ľudových žánrov s tematikou liečivých rastlín, osvojenie si národných tradícií a rozširovanie vedomostí o nich, napomáhanie prehlbovaniu poznatkov o liečivých rastlinách a osvojeniu si zručností pri ich pestovaní, zbere a využívaní.

V tomto roku bolo do súťaže prihlásených 57 prác žiakov základných škôl a osemročných gymnázií. Na celoštátne kolo, ktoré sa uskutočnilo 15. – 16. júna 2001 v rekreačnom stredisku Luventy Modra-Piesok bolo pozvaných 30 súťažiacich. Okrem teoretickej časti súťažiaci absolvovali aj praktickú časť - poznávanie liečivých rastlín, čajov a aranžovanie. Priebeh súťaže po obsahovej stránke viedla predsedníčka komisie Mgr. Kveta Geclerová a odbornú garanciu zabezpečovala RNDr. Anna Chocholatá zo Slovakofarmy Malacky - divízia liečivé rastliny.

A ako zvládli súťažiaci svoje práce, ako sa im zapáčilo netradičné spojenie ľudovej slovesnosti a liečivých účinkov rastlín? To môžete posúdiť aj sami. V tejto brožúrke vám prinášame ukážky z niektorých ich prác.

Mgr. Roman Lehotský

tajomník Celoštátnej odbornej komisie súťaže
Liečivé rastliny v ľudovej slovesnosti

6. ročník súťaže podporili

Mak vlčí

Išlo dievča išlo na lúku,
aby zobralo z mlyna múku.
V rukách drží zomleté klasy,
dobre jej teraz v letné časy.

A tak pôjde teraz do lesa,
čo ju dnes stretne, nevie sa.
Trochu černíc, malín nazbiera,
len čo zastane pred ňou zviera.

Stojí. Kráľ vlk k nej podíde, ide, ide...

„Neboj dievča, neboj sa ma teraz,
nie som ja vôbec strašné zviera.

Ak mi niečo na boľačku dáš,
zachránim ťa. A nie jeden raz.

„Ja nič také veru nemám,
drahý pán vlk, veľké zviera“.

„Nemáš? Nie si zelinkárka?“

„Nie. Ja len až prejde chmárka,
rozbehnem sa tadiaľ domov.

Cez sto polí, cez sto stromov“.

Ale vlk sa nezmieril s tým,
pred dievčaťom objavil sa dym.

Zhltol ju. Viac jej nieto.

Tak to bolo v tamto leto.

Vyrástol tam kvietok, tak,
nazvali ho vlčí mak.

*Monika Laščíková
Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo*

Bylina nad zlato

Neďaleko malého potôčika stál menší zámok a v tom zámku panovala kráľovná so svojimi synmi. Najstarší mal meno Pýr, bol rozumný a silný. Stredný sa volal Pakost a ten bol odvážny. Najmladší však bol vždy ku každému milý a prívetivý a nazývali ho Ľubovník.

Kráľovnej však roky pribúdali, a tak sa musela rozhodnúť, komu prenechá panovanie. Bola zvedavá kto jej prinesie najhodnotnejší dar, lebo ten sa stane panovníkom. Pýr jej priniesol prekrásny medailón so slovami, že jej dodá šťastie a krásu. Pakost, stredný syn ju obdaril prekrásnou perlou. Najmladší váhal a videl, že matka chorľavie. Chcel jej pomôcť a ustavične rozmýšľal ako. Vo sne sa mu zjavila babka a ukázala žltý kvietok, ten vraj mamičke prinavrátí stratené zdravie. Ráno sa vybral Ľubovník na lúku a hľadal kvetinku so žltým kvietkom. Na jeho veľké prekvapenie zistil, že je to repík lekársky a pretože bol taký nešťastný z mamkinej boľavej rany na tele, zaspieval potichučky: „Repík milý repičku, pridaj v raste trošičku. Mamička je veľmi chorá, pomôž, nech sa jej rany na tele zahoja“.

Len čo to dospieval, na lúke rozkvitli repíky a Ľubovník priniesol kytičku kvetov mamičke. Aké však bolo jeho zdesenie, keď nenašiel pochopenie u svojich bratov ani u mamičky. Komorník ho zatvoril za jeho zúfalosť do temnice. A čo sa stalo neskôr? Mamičke rany začali hnisať a nebolo pomoci. Kytička na stole zvädla a mamička sa stále neodvážila vyskúšať zázračnú liečivú bylinu. Raz v noci plakala od bolesti a komorník jej potajme pripravil čajík z repíka. Čaj bol osviežujúci a kráľovnej chutil. Zo zvyšku čajíka si pripravila obklad a potierala celé telo. Na jej veľké prekvapenie za 13 dní zistila, že sa jej rany hoja a ona sa cíti lepšie. Nechcela synovi veriť a až teraz sa presvedčila, že mal pravdu. Prosiac ho o odpustenie a s veľkou vďakou, vyhlásila syna za panovníka a liečivé rastliny za poklady našej Zeme.

Od týchto čias sa rozprávky o liečivých rastlinách rozprávali malým deťom a veľkí chránili liečivé byliny ako poklady zdravia.

*Renata Tomková
Základná škola, Rohožník*

Petrakľúč

Ešte za dávnych čias, keď sa voda sypala a piesok lial, žil za dreveným vrchom a vodnou bránou mládenec, ktorý sa volal Peter.

Peter bol chlapec s dobrým srdcom, ktoré mal preplnené láskou k Maruške. Mali sa veľmi radi, ale nemohli sa zobrať, lebo Maruškina macocha mu ju nechcela dať za ženu.

Maruška chcela utiecť z domu, ale tak, aby to macocha nezistila. Vyhľadala dobrú starenku, ktorá jej poradila: „Napľuj do štyroch kútov v dome a slina bude hovoriť za teba, ale pamätaj si, musíš napľuť o polnoci za splnu“. „Urobím tak a som vám veľmi vďačná“ poďakovala Maruška.

O polnoci chcela urobiť to, čo jej poradila starenka, ale macocha to zistila a začala Marušku naháňať. Keď ju chytila, zamkla ju do truhlice a hodila do mora.

Peter sa dozvedel o tom, čo urobila macocha s Maruškou a šiel truhlicu hľadať. Keď našiel truhlicu, vytiahol ju z mora, no nevedel ju odomknúť. Hľadal kľúč tri roky a tri dni. Už, už sa chcel vzdať, ale našiel ho na dne priepasti a truhlicu odomkol. Vo vnútri našiel krehkú rastlinku zo žltučkými kvietkami, sťa zvončeky.

Tú rastlinu nazvali ľudia Petrakľúč. Dnes sa nazýva prvosenka jarná, lebo je to skoro prvá jarná, liečivá rastlinka, ktorá pôsobí upokojujúco pri bronchitickom katere, čiernom kašli, astme, chrípke a prechladnutiach. V ľudovom liečiteľstve sa prvosenka používa pri srdcových slabostiach, závratoch, záduchu, dne a obličkových ochoreniach.

*Elena Mikytová
Základná škola, Breza*

Očianka Rostková

V okolí Ženevského jazera, ktoré dnes rozdeľuje Francúzsko a Švajčiarsko, sa môžete ešte aj dnes presvedčiť o výskyte alpských škriatkov.

Vybudovaním podzemných ciest, miest a dedín alpskí mužičkovia zaručovali bezbariérový prístup pod hociktorú európsku krajinu. V prvých písomných zmienkach sa spomínajú mnohé diaľničné úseky, ako napr. z Podženevy až po Podparížsko alebo Podberlín. Hlavným sídlom jedinej a nedeliteľnej krajiny Podeurópsko bolo mesto Podženeva. A vládcom celej krajiny bol najstarší a najmúdrejší škriatok Koloman Mudrc Paparand Rostkov Najstarší. Skráteno Koloman Rostkov Najstarší opustil svoju krajinu vo veku 893 rokov. Bol to najvzdelanejší, najdomýšľavejší, najbystrejší, najprefíkanejší a najobdivovanejší škriatok tých čias. Venoval sa viacerým vedám, ako Podzemike, Podhorike, Stagtilike, Ferenstike, a dokonca aj Clermontistike. Tieto vedomosti a vlastnosti zanedbávali jeho strašnú chybu – bol slepý. Bol zároveň aj jediným nevidiacim škriatkom v celom Podeurópsku. Celá krajina bola zarmútená z tohto strašného faktu. Koloman Rostkov Najstarší za svojho života ochutnal každú, aj tú najmenšiu rastlinku a bylinku na území svojej krajiny.

Tak, ako pozemskí ľudia netušili o výskyte sveta pod nimi, tak ani podzemskí škriatkovia nevedeli o výskyte sveta nad nimi. Nikdy nezazreli ozajstné slnko a báli sa malého prenikajúceho lúča spoza skaly nad Podženevou. V jednu krásnu, bezveternú noc nemohol Koloman Mudrc Paparand Rostkov Najstarší zaspať. Chcel sa poprechádzať, a preto, že svoju krajinu za 812 rokov poznal ako svoju vlastnú dlaň, prechádzal sa sám. V zamyslení prišiel až na kraj, k tak obáwanej skale, za ktorú sa nik neodvážil. Ako už vieme, Koloman Rostkov Najstarší bol zároveň aj najsilnejším škriatkom svojich čias, skalú bez ujmy na zdraví odvalil. A pretože nič nevidel, ani nezbadal, že nie je na svojom území. Taký normálny škriatok z Podeurópska by ihneď oslepol aj za mesačného svitu. Koloman Rostkov Najstarší si vyčerpaný sadol na studený kameň a ruku položil na niečo chlpaté. Svojím fantastickým hmatom spoznal, že ide o rastlinku, asi 30 cm vysokú s rozkonárenou stonkou, pokrytou jednoduchými, naspäť ohnutými chĺpkami s tobolkou, rovnako dlhou ako kalich. Hneď spoznal, že rastlinku ešte nikdy nedržel v ruke a len čo mu sily stačili, utekal späť do svojho sídla. Skalú, deliacu náš a ich svet položil na svoje miesto, a tak sa nik nikdy o návšteve vládcu v druhom svete nedozvedel. Okamžite

rozkázal svojim radcom, kuchárom, pážatám a pätolízačom, aby mu nepoznanú rastlinku pripravili na všetky spôsoby.

Ráno sa už niesla správa po celom Podeurópsku, že Koloman Mudrc Paparand Rostkov Najstarší už vidí. To bolo radosti, to bolo smiechu a znovuzrodený panovník vydal zákon o pestovaní rastlinky a do Registra všetkých liečivých rastlín v Podeurópsku ju dal pisármi zapísať ako OČIANKU ROSTKOVU.

*Mária Ivanišinová
Cirkevná základná škola sv. D. Savia, Vranov nad Topľou*

Liečivé byliny

O ddávna ľudí vzrušovala zázračná sila bylín. Pridávali sa do varenia ako korenie, bosorky z nich v bublajúcich kotloch varili tajuplné odvary, zariekali i odklínali, ba dokonca privolávali lásku.

Tieto múdre ženy však zväčša končili v plameňoch a spolu s nimi, bohužiaľ, i vzácna liečiteľská skúsenosť.

Dnes by nám istotne nezišlo na um fajčiť usušené lístky podbeľu s cieľom vyliečiť si chronickú bronchitídu či astmu, ani vkladať si do topánok skorocelové listy na osvieženie unavených nôh.

Od najstarších čias boli poznatky o rastlinách doménou múdrych žien – bylinkárov. Je zaujímavé, že písomne ich neskôr zaznamenali muži, napríklad slávny Paracelsus, ktorý sa označoval za „žiaka múdrych žien“.

Zelené listy rastlín sú symbolom života, predstavujú vlastne biologický kolobeh. Preto sa v starom prísloví hovorí: „Zo zelených listov sa tvorí krv“. To znamená, že majú nielen liečivý účinok, ale aj preventívny.

Už Paracelsus tvrdil: „Naše potraviny by mali byť našimi liekmi“.

*Maroš Beňak
Základná škola Trebišovská 10, Košice*

Povešť o Mníchu a chovateľovi volov

„Prečo je tu tak veľa prhl'avy? Prečo?... pýta sa zvedavý Števkó takmer tisíckrát“. Nuž počúvaj, keď tak dobiedzaš.

Asi 25 km na juh od Poľany sú oproti sebe dva kopce. Jeden Mníchom volajú a druhý Voliarkami. Na tomto Mníchu žil kedysi starý, múdry, ale dobrý pustovník, čo ľuďom pomáhal. Bol to človek veľmi skromný. Jedol len to, čo mu príroda nadelila a zapíjal to prhl'avovým čajom.

Keďže žil v lese, veľmi dobre poznal rastliny. Často z nich robieval medicíny, a takto sa snažil pomáhať zbedačenému svetu. To sa však nepáčilo gazdovi, ktorý žil pod druhým kopcom. Choval voly a obrábal s nimi polia. Bol ale zlý a skúpy. A akoby sa aj tá príroda chcela pomstiť jeho zlobe, tak mu nastolila veľký problém.

Jeho polia stále prhl'avou zarastali, aj keď robil, čo robil.

Raz sa tento človek dozvedel, že dobrý mních sa prhl'avou lieči a jemu prhl'ava škodí. Preto sa rozhodol, že sa mníchovi pomstí. V noci sa prikradol a podpálil mníchovu pustovňu. Mních o krátky čas potom umrel, ale prhl'ava vyrastá všade tam, kde bola voľakedy drevená pustovňa. A na gazdovom poli ľudia horu vysadili. A že je to pravda, ľudia dodnes tento kopec Mníchom volajú a kopec, kde gazda choval voly Voliarkami.

*Elena Spodniaková
Základná škola, Štúrova 12, Detva*

Viete, ako vznikol názov kostihoj?

Kedysi dávno žil raz jeden pán Rozkazír, ktorý bol známy tým, že keď niečo rozkázal behom minúty sa mu všetko splnilo. Až jedného dňa išiel do lesa a tu si zrazu zlomil nohy. Ach, ten kričal a vrieskal po celom lese, ale nik ho nepočul. Tak sa doplazil na lúku, kde aj zaspal. Snívalo sa mu, že prišiel k nemu kvet a povedal mu: „Zakrič na mňa ako len vieš aby som ťa vyliečil“. A tu sa zrazu Rozkazír zobudil. Nezostávalo mu nič iné, iba tento smiešny sen splniť. Odrhol prvú rastlinu ktorú zbadal a prikázal jej: „Kosti hoj!“. A zrazu nebolo nič vidieť iba prudké svetlo. Keď svetlo pominulo, pán sa postavil a s úsmevom sa klaňal kvetu, ktorý potom zobrať do mesta a predával pod názvom kostihoj. Ale keďže nik nevedel tak zakričať ako Rozkazír, musel všetkých liečiť kostihojom Rozkazír sám.

*Eva Blahútová
Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo*

Poveš' o Jankovej sestre

Kedysi dávno žil jeden starec, ktorý mal dcéru a syna. Bol z toho nešťastný, a preto sa rozhodol, že sa ožení. Bol veľmi rád, pretože už nebol sám, ale syn Janko a dcéra Anička boli z toho nešťastní, lebo macocha ich bila a stále poháňala do roboty.

Keď Janko vyrástol, odišiel na vojnu. Aničke sľúbil, že sa pre ňu vráti a nenechá ju pri macoche. Anička chodievala Janka každý deň čakať ku bráničke. Raz, keď išla Janka čakať, nevracala sa domov. Starec sa ju vybral hľadať, ale pri bráničke našiel iba modrofialový kvietok, ktorý po Aničke nazvali čakanka. A či sa Janko vrátil, to vie len starec s macochou.

*Milena Mikytová
Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo*

Čistec lesný

Ludia veria, že keď je niekto tak chorý, že ani lekári nevedia pomôcť, má vrah „Porobené“. Treba nazbierať čistec, uvariť odvar a kúpať v ňom chorú časť, najlepšie močiť nohy pri splne mesiaca a hovoriť si: „MESIAČIK, JA ŤA ÚPENLIVO PROSÍM, ZOBER MOJU CHOROBU ĎALEKO KU MORU, NECH JU UŽ NENOSÍM“.

Toto bolo treba hovoriť 3x a po 3 dni a choroba prešla. V odvare z tejto liečivej rastliny kúpali aj malé deti, keď boli urieknuté – bolo im z očí.

Usušeným čistcom sa kadil aj dobytok, ktorý ochorel z urieknutia (kravy, voly, ovce, kone...) a to vtedy, keď prestali prijímať potravu (po našom žrať) a ležali ako mŕtve, bez pohnutia. Vtedy gazdovia dali do hlineného hrnca žeravé uhľíky a na tie vhodili usušený čistec. Unikajúcim dymom ovievali dobytok až kým tento nevstal.

*Renata Hitková
Základná škola, Kvetová 296, Modrý Kameň*

Kto je najužitočnejší?

Neďaleko lesa sa rozprestierala malebná čistinka. Bola síce malá, ale taká nádherná, že každý vtáčik, ktorý letel okolo sa pristavil na konárik. Na tejto čistinke bolo plno kvetov. A tie rozmanité druhy, úplná pastva pre oči. Každý kvietok, každá byľka si rozumela s tou druhou. Vládla tam taká harmónia, ako nikde inde medzi ľuďmi.

Ale len dovtedy, kým neprišla zima. Staré dobré kvety už odumreli a čistinku zasypal sneh. No a na jar narástli nové pekné kvety. Ale tie už neboli také dobré ako predošlé. Hádali sa medzi sebou pre rôzne veci. Napríklad, kto je najužitočnejší, kto je najkrajší a ešte pre mnoho, mnoho iných vecí. Najhádavejšia bola ruža, vždy si našla zámienku, aby sa mohla pohádať.

A bola by sa hádala od rána do večera. „Čo si ty myslíš, že tu môžeš rozkazovať každému,“ osopila sa raz na margarétku.

„Nikomu nerozkazujem, bola som poverená skorocelom, že mám spočítať všetky kvety, no nechcú sa zoradiť.“

„Ach ty hlúpučká,“ povedala výsmešne ruža, „nikto sa nemôže postaviť do radu, veď má v zemi korene!“

„Táák, táák,“ prikyvovali ostatné kvety.

Zahanbená margarétka sklonila hlávku až k zemi. Tu sa ozval skorocel: „Počúvaj, ruža, čo ti máme dať, ako ťa máme prehovoriť, aby si sa už nehádala?“

„Prestanem sa hádať len vtedy, keď budem vedieť, kto na našej lúke je najužitočnejší, lebo ma vždy nahnevá, ak sa niekto správa ako najužitočnejší, no a ja neviem, či naozaj je,“ odpovedala ruža.

„Dobre teda, zistíme to, každý povie v čom je užitočný. Začneme odo mňa. Ja, skorocel viem dobre hojiť rany. Teraz ty rumanček.“

„Ja som dobrý na všetko. Na kloktanie, na čaj,“ povedal rumanček.

„Ja som zas dobrý ako čaj a na umývanie hnisavých rán,“ povedal slez lesný.

„Dobrý ako čaj, proti kašľu a prsným chorobám som zasa ja,“ povedal hrdo divozel veľkokvetý.

„Ja liečim žalúdočné ťažkosti a zastavujem krvácanie“, ozval sa myší chvost.

„Mňa dávajú do jedla, čaju, kúpeľov a ľudia ma používajú aj pri výrobe voňaviek a mydiel“, povedala skromne materina dúška.

Pomaly sa začalo stmievať a rastliny už boli unavené. Dohodli sa, že budú pokračovať zajtra. Ale čakanka sa nedala: „Dobre, budeme pokračovať zajtra, ale mňa prosím, vypočujte ešte dnes!“

Kvety nechceli výnimky, všetci už boli unavení, ale ruža ju ochotne vypočula. „Ja čakanka mám liečivý koreň, používa sa pri cukrovke, chorobách pečene, žlčníka, žalúdka.“ Keď to dopovedala, všetci už tvrdo spali.

A nad ránom prišla akási dievčinka a začala trhať liečivé byliny. Prekvapená ruža sa len tak pozerala, ako všetci tí, čo včera hovorili o svojich schopnostiach miznú v košíku dievčatka. A ruža pochopila, že nie je len jeden užitočný, ale potrební sú všetci.

*Diana Rusnáková
Základná škola Prostějovská 38, Prešov*

Očianka

K Slovensku sa viaže veľa povestí a bájí. No najkrajšia povesť je o bylinkárovi Prokopovi Múdrovi. Isté kráľovstvo bolo veľmi známe svojou vzdelanosťou a hlavne tým, že v tomto kráľovstve sa mohli zdržiavať len tí, ktorí boli úplne zdraví a pekní. Ostatní sa museli odsťahovať do hôr. Ľud s týmto rozkazom kráľa nebol spokojný, no boli prinútení ho dodržiavať.

Tento kráľ si zobral za ženu krásavicu, ktorá nemala páru v širom svete. Túto novú kráľovnú začali nazývať Krasava. Mali spolu syna, ktorý akoby vypadol mladej kráľovnej z oka. No i napriek tomu mu dali meno po otcovi Matúš. Keď bol kráľ na cestách, stalo sa niečo, čo nik nikdy neočakával. Malý princ sa ráno zobudil, no na svoje oči už nevidel. Mal ich napuchnuté a zapálené. Kráľovná, hneď ako to zistila, dala povolať všetkých lekárov z okolia. No tí nič nevedeli o chorobe princa a ani nevedeli zistiť, ako by mu mohli pomôcť. Princ nevidel už týždeň nič a kráľovná bola zúfalá až natoľko, že dala vypísať odmenu tomu, kto pomôže princovi.

Do kráľovstva prišli mnohí bylinkári, žiaden nepoznal rastlinku, ktorá by mu pomohla. Kráľovnú sužoval aj ľud, pretože o tri dni sa mal vrátiť kráľ, ktorý dal zákaz zdržiavania sa chorých v jeho krajine. A ľud chcel vidieť svojho budúceho kráľa na oslave jeho narodenín. Až deň pred príchodom kráľa sa v kráľovstve zjavil akýsi starec, ktorý povedal o sebe, že je bylinkár. Nuž kráľovná nedbala a zverila svojho syna do jeho opatery, pretože chcela, aby sa jej syn za každú cenu vyliečil. Tento starec priložil princovi k očiam handričku, ktorá bola nasiaknutá odvarom z rastlinky Očianky. Princ sa za dve hodiny úplne zmenil. Na svoje oči opäť dobre videl a nemal ich napuchnuté a zapálené ako predtým. Na jeho modré oči bola opäť radosť pozrieť. Celé princove uzdravenie stihli do príchodu kráľa. Kráľovná nemusela kráľovi o chorobe princa nič povedať, pretože on sa to dozvedel hneď, ako kráľovná dala povolať všetkých lekárov a dala vypísať odmenu.

Kráľ si uvedomil, že nie každý človek bude stále zdravý a pekný. A preto odvolala svoj krutý zákon o starých ľuďoch, pretože oni mu zachránili syna, hoci bol princov záchranca starý a škaredý. Uvedomil si, že starší ľudia majú viac skúseností a poznajú viac prírodných liekov ako mladí. Od tohto času si kráľ a kráľovná dali vždy poradiť od starších.

*Eva Srogoňová
Základná škola J. Vojtaššáka, Zákamenné*

Čo rozprávala stará mama

Pôda vlhká a hlinitá,
podbeľ nás svojou žltou farbou víta.
Na opuchliny prilož podbeľ hneď
a veľká bolesť už aj je preč.

Do kloktadiel sa používa,
na hrdlo nám dobre vplýva.
Mäta je dosť veľká rastlina,
od júla kvitnúť začína.

Väčšinou rastie ako burina,
no zbiera sa celá rastlina.
Robí sa z nej dobrý med,
púpava lekárska vylieči hneď.

Repík kvitne od júna do augusta,
nevadí mu suchá zem a burina hustá.
Zbieraj kvitnúcu vňať,
na ťažko hojace rany ju treba prikladať.

*Anna Stupárová
Základná škola, Hriňová*

Materina dúška

Ďaleko vo svete bolo kráľovstvo, kde vládol mladý kráľ s kráľovnou. Všetkých starých a škaredých ľudí vyhnali, lebo si mysleli, že krása je na svete najdôležitejšia.

O krátky čas sa im narodila dcéra, ktorej dali meno Kvetoslava, lebo bola pekná, ružolíca ako kvietok. Keď dorástla, začala blednúť a starnúť. Všetci rozmýšľali ako pomôcť princeznej. Nepomáhali žiadne masti, oleje ani lekári. A tak ju začali skrývať, aby ju poddaní nevideli.

Princezná sa najlepšie cítila na lúke medzi kvetmi, a tak často utekala zo zámku. Raz, na okraji lesa, zbadala peknú rastlinu, ktorá sa jej prihovorila: Viem, že máš dobré srdce, preto ti pomôžem“. Rastlina jej poradila, čo má robiť. Kvetoslava nazbierala rastlinu a odišla do zámku, aby si čo najskôr vyskúšala rady rastliny. No mamičke sa bála povedať, čo robí. Na noc si dávala obklady, aby nik nič nespozoroval.

Po určitom čase si kráľovná všimla, že princezná je sviežejšia a krajšia. Jej tvár sa zo dňa na deň rozjasňovala. Kráľovná sa jej pýtala ako je to možné. Princezná jej povedala o rastline, ktorá jej pomohla. Kráľovná súhlasila aby liečila a pomáhala aj iným. Dala zavolať do kráľovstva všetkých, ktorí boli chorí. Kvetoslava od radosti, že jej mama dovolila liečiť iných, nazvala kvietok Materina dúška“, lebo až vtedy spoznala, akú má jej mama dušu.

Keď v lete začne kvitnúť, mali by sme ju zbierať, lebo moja stará mama hovorí o nej iba samé dobré veci. Pomáha na rôzne bolesti, ak si dáme obklady, ale aj ako čaj proti chrípke. Vyliečila už veľa chorých a slabých ľudí.

**Zuzana Páterková
Základná škola, Breza**

Národná agentúra pre informácie o mládeži
National Agency for Youth Information - NAFYI

Iuventa, Karloveská 64, 842 58 Bratislava 4
tel.: 02/60253200, fax: 02/65422342
e-mail: nafyi@iuventa.sk
www.iuventa.sk

Národná agentúra pre informácie o mládeži je jedným z odborov Iuventy. Jej hlavnou úlohou je získavanie a šírenie aktuálnych informácií o mládeži a pre mládež, a to v úzkej spolupráci so všetkými subjektami, ktoré realizujú svoje aktivity v oblasti voľného času detí a mládeže v Slovenskej republike.

Hlavné aktivity NAFYI:

- koordinácia činností všetkých subjektov, ktoré sú aktívne v oblasti voľného času detí a mládeže v Slovenskej republike,
- poskytovanie informácií o nových projektoch podporujúcich participáciu mladých ľudí na živote obcí a regiónov,
- spolupráca so zástupcami mestských samospráv a regionálnych štátnych správ s dôrazom na poskytovanie informácií o realizácii štátnej politiky smerom k mládeži,
- prispievanie k tvorbe koncepčných a normatívnych dokumentov pre oblasť voľného času,
- tvorba koncepcie informačného a poradenského servisu pre subjekty pôsobiace v oblasti voľného času detí a mládeže,
- zabezpečovanie tvorby a distribúcie informačných materiálov, podporujúcich skvalitňovanie práce s mládežou,
- zabezpečovanie, v súlade s poverením Ministerstva školstva SR, koordináciu predmetových olympiád a postupových súťaží v Slovenskej republike.

Zostavil: Mgr. Roman Lehotský
Výber prác: Mgr. Jozefína Jambrichová
Jazyková úprava: Dr. Martin Libjak
Grafická úprava: Mgr. Roman Lehotský
Obrázky podľa: Dostál, Červenka, 1991, 1992
Vydal: Iuventa, Bratislava
Náklad: 250 výtlačkov